

Tarkastelunäkökulmat Digivisio 2030:een

Korkeakouluille toteutettiin vapaamuotoinen Webropol-kysely keväällä 2021, jossa pyydettiin näkemyksiä oppijan omadata -kokonaisuuteen sekä kahdeksaan laajempaan Digivision tarkastelunäkökulmaan, joista pyydettiin näkemyksiä säädösten muutostarpeiden osalta. Vastauksia saatiin asiantuntijoilta 20 korkeakoulusta ja SYL:sta. Niistä on kirjoitettu erilliset Digivisio 2030:n wiki-sivustolla julkaistut raportit, joista tämä on toinen.

Dokumentti sisältää korkeakoulujen näkemykset kahdeksasta tarkastelunäkökulmasta sekä yleiset vastaukset Digivisio 2030:sta.

1 Analytiikka ja datan hyödyntäminen

Ennen kyselyn lähettämistä hahmoteltuja ajatuksia analytiikkaan ja datan hyödyntämiseen liittyen:

- Digivisiossa analytiikkaa käyttävät oppijat itse kohdistuen omaan dataan.
- Korkeakoulut hyödyntävät analytiikkaa johtamisessa ja suunnittelussa.
- Tarvitaan eri toimijoiden pääsy dataan siten, että data on joko yhdessä paikassa tai yhteentoimivasti useissa paikoissa.
- Keillä on käyttöoikeudet dataan? Digivisiossa oppija suorittaa opintoja useissa korkeakouluissa, jolloin data sirpaloituu. Onko kaikilla organisaatiolla oikeus koko datamassaan vai kullakin korkeakoululla vain omassa opetuksessaan syntyneeseen dataan? Onko käyttöoikeus riippumaton oppijasta vai tarvitaanko hänen suostumuksensa?

NÄKEMYKSET KORKEAKOULUJEN KYSELYSTÄ

Tietosuojan näkökulmasta analytiikkaan liittyy kysymyksiä, jotka edellyttävät valmistelua. On tehtävä selväksi millaista analytiikkaa käytetään ja mihin tarkoituksiin. Asia kiertyy jälleen digivision periaatteiden ja tavoitteiden yksityiskohtaisempaan määrittelyyn. Erityisesti on varmistuttava siitä käytetäänkö analytiikkaa automaattisen, henkilöä koskevan päätöksenteon tunnusmerkkejä täyttävällä tavalla. Nykyisellään tietojen yhdisteleminen oppijan identiteetin säilyttävällä tavalla edellyttää oppijan suostumusta.

Toisaalta ongelmaksi nähtiin nykyinen vähäinen osaaminen analytiikassa. Jotta opitaan sääntely pitäisi rakentaa mahdollistavaksi ja ratkaista laajemmat tietosuojakysymykset myöhemmin. Raha luo rajoitteita.. Osaaminen alussa, joten sääntelyn pitää olla mahdollistavaa ja keskustelu tietosuojakysymyksistä pitää ratkoa myöhemmin. ´

Mainittiin myös opiskelijan oikeus omaan dataansa. Tarvitaan yleisemminkin tarkempaa erittelyä esimerkiksi siihen mikä data kytkeytyy opiskelijan suostumukseen. Opiskelijat eivät mielellään siirrä sellaista tietoa järjestelmien käyttöön, joiden toiminnasta heillä ei ole selvää ja läpinäkyvää kuva

Oppijoiden sähköinen identiteetti nähtiin esteeksi. Tällä hetkellä ainoa käytännöllinen tapa on hetu, joka puuttuu kansainvälisiltä opiskelijoilta. Tarvitaan joko tapa yksilöllisten tunnisteiden yhdistämisen yhteen identiteettiin tai hetun ja vahvan tunnistautumislähteen myöntäminen jo ennen opintoihin hakeutumista.

Analytiikan hyödyntämiseksi on ratkaistava myös arkkitehtuuriin liittyviä asioita.:

Tarvitaan eri toimijoiden pääsy dataan siten, että data on joko yhdessä paikassa tai yhteentoimivasti useissa paikoissa. Miten ajatellaan nykyisen Virta-tietovarannon, Kosken, ja korkeakoulujen omien kuten Peppi, Sisu ym. osalta. Nyt tilanne haasteellinen, vrt. tutkimuslupakäytännöt, ristiinopiskelun suoritusten tai mahdollisten hyväksilukujen prosessien sovittaminen (jokaisella toimijalla omia toimintatapoja esiahottien tai ahot-käytänteiden osalta)

Onko yhteinen yhdessä määritelty eri koulutusaseteiden välinen tietovaranto mahdollinen, jossa eritasoisia datan hyödyntämismahdollisuuksia (esim. lain mahdollistama viranomaistieto, koulutustoimijoiden operatiiviseen toimintaan tarvittava tai datan omistajan tarvitsema, jotka olisivat hyödynnettävissä viranomaisvelvoitteella ja datan omistajan suostumuksilla tarpeen mukaan.

Samassa yhteydessä on ratkaistava myös onko kaikilla organisaatioilla käyttöoikeudet koko datamassaan vai korkeakoululla vain omassa toiminnassaan syntyneeseen dataan. Dataa tarvitaan myös oppimisprosessista, koska pelkistä suorituksista kertyvä tieto ei mahdollista oppimisen ohjaamista. Muiden osapuolten käyttöoikeudet on myös ratkaistava esimerkiksi työelämän toimijoille voi muodostua tarve hyödyntää dataa voidakseen paremmin palvella oppijoita jatkuvan oppimisen tai työssäoppimisen kannalta.

Mikäli visiossa halutaan edetä nykyisestä paljon resursseja mm. opintohallinnossa vievästä tilanteesta todelliseen avoimuuteen, jossa dataa voidaan hyödyntää tutkimuksessa, kansallisessa yhteistyössä arjen operatiivisessa toiminnassa pitäisi lähtökohta olla että suoritus- ja tutkintotiedot olisivat koulutusorganisaatioilla omaan asiaan liittyen käytössä

Ylimäärinen hankaluus voi muodostua opetuksessa käytettävien kaupallisten toimijoiden alustoista (Moodle, Itslearning). Sen lisäksi, että toimijat kehittävät omaa analytiikkaansa on selvitettävä kuinka alustojen data voisi siirtyä omadataan analytiikassa hyödynnettäväksi.

2 Oppijan omadata ja identiteetti

Ennen kyselyn lähettämistä hahmoteltuja ajatuksia oppijan omadataan ja identiteettiin liittyen:

- Tietojen siirtyminen korkeakoulujen rekistereistä oppijan omadata-palveluun (*Minun tietoni -portaali*).
- Edellyttääkö tietojen hyödyntäminen muissa palveluissa oppijan omaa toimintaa. (Tieto luo pohjan ohjaukselle, neuvonnalle, osaamisen tunnistamiselle ja halutessa myös työnhauille.)
- Yhtä identiteettiä on voitava hyödyntää oppijan opintouran eri vaiheissa (tutkinto-opiskelussa, myöhemmät opinnot)
- Mitä oppijan omadata oikeastaan on? Sisältyykö näihin tietoja, joiden käsittelystä on määrätty eri tavoin säädöksissä, jne?

NÄKEMYKSET KORKEAKOULUJEN KYSELYSTÄ

Identiteettiin liittyvä kysymys nähtiin aivan keskeiseksi Digivision tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta. Missä vaiheessa oppijalle on luotava identiteetti, jota hän voi hyödyntää opintouran eri vaiheissa. Tarve syntyy vähintään jo hakuvaiheessa korkeakouluopintoihin,

mutta todennäköisesti varhemmin jo toisen asteen opintoja aloitettaessa. Yksi identiteetti mahdollistaa portfolio-ajattelun, johon kertyy digitaalisesti osaamistieto koko elämän ajalta.

Tällä hetkellä opintoihin hakeutuva liikkuu järjestelmissä pitkään ilman yksilöllistä tunnistetta. Tilanne aiheuttaa ongelmia ja yhteentörmäyksiä siihen asti, kunnes hänet on vahvasti tunnistettu. Yksi identiteetti synnyttää myös käytännön ongelman: Tarvitaan paikka yhden identiteetin ylläpitämiseksi eli käytännössä lähes kaikki suomalaiset ja suuri joukko muunmaalaisia yhteen henkilökisteriin.

Vastaavasti on selvitettävä miten huolehditaan oppijan identiteetin ylläpidosta, kun hän ei ole enää minkään korkeakoulun opiskelijana. Tässä yhteydessä nähtiin myös tarpeelliseksi opiskelijan määrittely ja hänen eronsa oppijaan. Opiskelijan määrittely liittyy mm. järjestelmien lisenssimaksuihin. Tällä hetkellä esimerkiksi avoimessa yliopistossa opiskelevien opiskelijastatus on tulkinnanvarainen. Täydennyskoulutettavia ei tavallisesti määritellä opiskelijoiksi. Toisaalta nämä ryhmät voivat opiskella yhdessä samoja kursseja tutkinto-opiskelijoiden kanssa, mutta roolinsa vuoksi heillä on käytettävissään erilaiset työvälineet.

Ehdotettiin jo toteutetun oppijanumeron tehokasta hyödyntämistä ja sen laajentamista myös mm. omadata-palvelun käyttöön.

Identiteetinhallinnan osalta esitettiin tavoitteeksi, että oppija voi käyttää yhtä kansallista identiteettiä ja yhteistä tunnistautumispalvelua kaikessa koulutuksessa. Lisäksi Suomi.fi-tunnistautuminen ja henkilökortilla tunnistautuminen on mahdollista.

3 Opiskelijavalinnat

Ennen kyselyn lähettämistä hahmoteltuja ajatuksia opiskelijavalintoihin liittyen:

- Tarvitaanko opiskelijavalintoihin joustoja, jos niin millaisia?
- Tarvitaanko erillisiä hakuja, jos tutkinto-oikeus on yhdessä korkeakoulussa? Myöntääkö joku oikeudet vai riippuuko se emokorkeakoulun tutkinnonsuoritusoikeudesta.
- Nykyisiin pienehköihin toteutuksiin verrattuna Digivisio koskee kaikkia opiskelijoita. Skaalautuvatko nykyiset ratkaisut koskemaan kaikkia opiskelijoita?

NÄKEMYKSET KORKEAKOULUJEN KYSELYSTÄ

Kansallinen yksi identiteetti, oppijan omadata ja yhteiset tietovarannot luovat uusia mahdollisuuksia opiskelijavalintoihin, mutta erillisiä hakuja tarvitaan. Käytännön kannalta yksilöllinen tunniste ja vahva tunnistautuminen jo hakuvaiheessa helpottaisivat nykyisiäkin prosesseja merkittävästi.

Vastauksissa pureuduttiin laajemmin opiskelijavalinnan ydinkysymyksiin Digivision tavoitteiden valossa:

- Mikä on digivisio-opintojen suhde yliopistojen nykyiseen opintotarjontaan ja myöntämiin tutkintoihin? Jos Digivisio toimii sopimuksenvaraisesti korkeakoulujen välisenä konsortiona, johon tuotetaan opintoja halutussa laajuudessa vertailukohtaan saa esimerkiksi Medigi-hankkeesta. Toisaalta sopimuksenvaraisena Digivision laajuudessa toteutettuna hallinnointi voi muodostua raskaaksi. Nykyiset opinnot

ovat varsin kankeita skaalautumaan merkittävästi suuremmalle joukolle ilman resurssien lisäystä.

- Täytyykö opiskelijan olla tutkintoon johtavassa koulutuksessa vai tarjotaanko opetus kaikille?
- Maksaako joku tarjotuista opinnoista korkeakoululle? Kuka ja millä perusteilla maksetaan? Oppijan maksuvelvoite edellyttää lainsäädännön muutosta.
- Tutkinto-opiskelijoiden emokorkeakoulujen rooli on täsmennettävä vähintään rahoitusmallin osalta.
- Tarvitaanko erillisiä hakuja, jos tutkinto-oikeus on yhdessä korkeakoulussa? Myöntääkö joku oikeudet vai riippuuko se emokorkeakoulun tutkinnonsuoritusoikeudesta. Suurena periaattellisena kysymyksenä se edellyttää keskustelua siitä mitä tulevaisuudessa halutaan. Onko tutkinto-oikeus korkeakoulukohtainen, valtakunnallinen, alakohtainen jne. Tarkastellaanko asiaa nykyisistä vai uusista, laaja-alaisista lähtökohdista.
- Onko maksaja oppija vai korkeakoulu. Jos se on oppija, täytyy lainsäädäntöä muuttaa

Tuotiin myös esille toteutuneen Digivision todennäköisesti lisäävän kansainvälisten hakijoiden ja opiskelijoiksi hyväksytyjen määrää ja siten heille keskeisten kysymysten ratkaisemisen tärkeyttä. Esitettiin peruslähtökohdaksi valinnoissakin käyttäjänäkökulmaa: Siirtyminen korkeakoulujen sisällä ja niiden välillä on tehtävä mahdollisimman helpoksi.

4 Opiskelijaliikkuvuus kotimaassa

Ennen kyselyn lähettämistä hahmoteltuja ajatuksia opiskelijaliikkuvuuteen liittyen:

- Kotimainen (digitaalinen) liikkuvuus. Millaisia esteitä opintojen suorittamiselle toisissa korkeakouluissa säännökset aiheuttavat? Pystyvätkö korkeakoulut vapaasti päättämään yhdenmukaisista säännöistä
- Koskeeko myös liikkuvuutta ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välillä? Synnyttääkö tämä ratkaistavia ongelmia, joita ei ilmene sektorin sisällä liikkuttaessa?

NÄKEMYKSET KORKEAKOULUJEN KYSELYSTÄ

Tämän kohdan osalta keskeisten näkökohtien tiivistämisen sijaan parhaan kuvan antavat korkeakoulujen vastaukset lähes sellaisenaan.

- Esteet opintojen suorittamiselle toisissa korkeakouluissa riippuvat pikemminkin korkeakoulujen resursseista ja opintojen yhteensovittamisesta kuin säädöksistä. Liikkuvuutta ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välillä tulee lisätä. Yhdenmukaisiin sääntöihin pääsy yhteistyössä on mahdollista, joskin erittäin työlästä. On myös huomioitava alakohtaiset mahdollisuudet liikkuvuudessa. Joillain aloilla liikkuvuus on sujuvaa, mutta hakupainealoilla ja paljon opetusresursseja vaativilla aloilla usein hankalampaa.
- JOO-opinnot ovat olleet mahdollisia jo pitkään, mutta syystä tai toisesta ne eivät ole synnyttäneet liikkuvuutta halutulla tavalla. Onko kyse opiskelijaksituloprosessin esteistä, fyysisen läsnäolon edellytyksestä, rahoituksesta tai hankaluuksista sisällyttää opintosuorituksia tutkintoihin?
- Ristiinopiskelu on toiminnassa jo nyt. Kuinka Digivisiossa hyödynnetään sitä ja huolehditaan sen jatkumisesta. Mitä tähän mennessä on kehitetty jo esim. RIKE – hankkeessa ristiinopiskelun edistämiseksi?

- Tärkeää on tunnistautumiset: Minkä korkeakoulun opiskelija on?
- Kotimaisessa liikkuvuudessa voidaan verkostosopimuksin päättää yhteisistä liikkuvuuden periaatteista. Erityisesti muiden kuin tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevien opiskelijoiden liikkuvuus eri korkeakoulujen välillä voi kuitenkin muodostua haasteeksi jollei kustannusten tasauksesta saada sovittua. Kaikkien korkeakoulujen välinen vapaa liikkuvuus on toteutettavissa mutta kaikkien koulutusohjelmien tai aineiden välistä liikkuvuutta joudumme todennäköisesti odottamaan vielä vuosia.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välinen liikkuvuus on mahdollista ja siitä on olemassa nykyiselläänkin esimerkkejä. Liikkuvuutta on kuitenkin rajoitettu eli täysin vapaata liikkuvuutta ei ole vielä saavutettu eikä se ehkä ole järkevääkään.

- Tässä olennainen kysymys on yliopistojen autonomia. Digitaalinen verkko on tehokas vain silloin, jos kaikki Suomen yliopistot ovat siinä mukana. Mikäli syntyy useita erillisiä verkostoja omine digivisioineen ei saavuteta samaa tehokkuutta. Analogisia tilanteita on ollut mm. kiinteistö- ja taloudenhallinnan puolella, jolloin on tehty yhteistyötä yliopistojen välillä.
- Syntykö opiskelijalle subjektiivisia oikeuksia ottaa opintoja vai onko vastaanottavalla korkeakoululla jatkossakin oikeus ottaa opiskelijansa – ei tule ”ylimainostaa” oppijan oikeuksia.

5 Kansainvälinen liikkuvuus

Ennen kyselyn lähettämistä hahmoteltuja ajatuksia kansainväliseen liikkuvuuteen liittyen:

- Suomesta ulkomaille liikuttaessa ulkomailla suoritettut opinnot saadaan kansalliseen minun tietoni -portaaliin. Samoin erillisenä tieto vaihdoista jne.. Oppija voi helposti tarjota aiemmat tiedonsa standardimuodossa kansainvälisen toimijan käyttöön sähköisesti tai todistuksen kriteerit täyttävällä kopiolla. Hakeutuminen ulkomaille on tehokasta.
- Korkeakoulun käytössä on ajantasainen tieto opiskelijoidensa ulkomailla suoritetuista opinnoista. Opintojen hyväksilukeminen? Miten ulkomailla suoritettut opinnot saadaan tuotua järjestelmään? Tekeekö opiskelija sen itse, ja jos, kuinka oikeellisuus vahvistetaan?
- Ulkomailta Suomeen tulevat opiskelijat saavat standardoidulla prosessilla itselleen oikeanlaisen identiteetin opintojensa suorittamiseksi. Onko sama prosessi käytössä sekä vaihto- että ulkomaisille tutkinto-opiskelijoille? Kohteleeeko identiteetti oppijaa roolina eikä kansalaisuuden lähtökohdista? Miten nykyisin kirjavat käytännöt ulkomaisten opiskelijoiden tunnistamiseksi yhdenmukaistetaan?
- Linkittyvätkö ulkomailta käsin suoritettut, suomalaisen korkeakoulun tarjoamat digitaaliset "polkuopinnot" Digivisioon? Ne suoritettuaan voi kevyemmällä valintaprosessilla hakeutua tutkinto-opiskelijaksi Suomeen. Voi tulla kyseeseen kytkös ulkomaalaislakiin.

NÄKEMYKSET KORKEAKOULUJEN KYSELYSTÄ

Ulkomaisten opiskelijoiden roolin yhdenmukaistaminen (vaihto/kv-tutkinto-opiskelijalla ei eroa muutoin kuin roolin osalta) nähtiin olennaiseksi. Samoin mainittiin identiteetin ja

oleskelulupaprosessin yhteen kytkeminen. Oleskelulupaa tarvitsevat olisi helppo saada "identiteettihaaviin" opiskelijan oleskelulupaprosessin yhteydessä, koska he joka tapauksessa hakevat suomalaista henkilötunnustakin (voisiko korkeakoulu panna vireille identiteetin haun kv-opiskelijan puolesta yhdessä oleskelupahakemuksen kanssa). EU:n sisältä tulevat opiskelijat eivät tähän prosessiin päädy, joka on otettava huomioon (myös EU:n microcredentials-hankkeet mainittiin). Tavoitteena on hyvä pitää samaa prosessia kaikille kv-opiskelijoille.

Todettiin liikkuvuuden muuttuvan tulevaisuudessa. Syntyy lyhyempiä liikkuvuusjaksoja sekä uusia digitaalisia ratkaisuja. Jälkimmäiset synnyttävät myös uusia ratkaistavia ongelmia: "Kuinka opiskelijan henkilöllisyydestä varmistaudutaan riittävän tarkasti, jos hän ei koskaan saavu Suomeen".

Digitaaliset kyvykkyserot eri maiden välillä tuovat oman ongelmansa kansainvälisiin asioihin. Opintotietojen siirtäminen automaattisesti tietovarantojen välillä kansainvälisesti ei liene mahdollista kattavasti vuoteen 2030 mennessä vaikka EU:n alueelta jonkinlaiset siirrot voivatkin olla mahdollisia. Näiltä osin on ennakoitavissa manuaalista työtä.

6 Opintohallinto

Ennen kyselyn lähettämistä hahmoteltuja ajatuksia opintohallintoon liittyen:

- Opinto-oikeuksien myöntäminen. Miten tämänhetkinen sääntely vaikuttaa Digivision toteutumisen jälkeiseen maailmaan?
- Tällä hetkellä tutkinnon suoritusoikeuden myöntäneessä korkeakoulussa on suoritettava vähintään 50% opinnoista. Miten tämä suhtautuu Digivisioon?
- Korkeakoulujen autonomia tutkintosisältöjen suhteen.
- Aiheuttaako digivisio yleisesti ottaen hankaluuksia yliopistokohtaisiin tutkintoihin
- Korkeakoulujen hallinnon kolmikanta, voiko Digivisio synnyttää hallintoon liittyviä kysymyksiä?
- Opintojen yhdenmukaisuus ja hyväksilukeminen?
- Tutkintokielet? Onko näistä mahdollista syntyä muutostarpeita?

NÄKEMYKSET KORKEAKOULUJEN KYSELYSTÄ

Sääntelyssä ei nähty ongelmia, mutta korkeakoulut tarvitsevat yhdenmukaiset määrittelyt opinto-oikeuksista. Autonomiaakaan ei nähty esteenä, koska aiemminkin asioita on muutettu yhteistyössä.

Digivision voisi ajatella tavoittelevan juuri sitä, ettei yliopistokohtaisia tutkintoja enää olisi. Eli kaikki nämä kysymykset ovat miettimisen arvoisia - ovat asian ytimessä. Kun näihin on vastaukset, on tiedossa myös, millä rajauksilla Digivisiota lähdetään edistämään.

Jos halutaan pysyä nykyisessä toimintatavassa (vähintään puolet opinnoista tutkinnon myöntäneessä korkeakoulussa), jouduttaneen liikkuvuutta rajoittamaan jonkin verran. Sillä vältetään se, ettei tutkintoa suoriteta kokonaan muussa korkeakoulussa kuin siinä, joka oikeuden on myöntänyt. Digivision tavoite edistää opiskelijaliikkuvuutta nähtiin tärkeäksi.

Sen vuoksi monessa vastauksessa käsiteltiin mahdollista ristiriitaa liikkuvuuden edistämisen ja korkeakouluihin sidotun opintojen suorittamisen välillä.

Voi tulla tarpeelliseksi säätää ammattikorkeakouluihin ns. yleistutkinto, joka voidaan myöntää, jos oppijan suorittamista opinnoista ei muodostu mitään spesifiä tutkintoa mutta korkeakoulututkinnon edellytykset täyttyvät esim. jos opiskelija suorittaa sekaisin itselleen mahdollisesti hyödyllisen kokonaisuuden jota ei vielä ole aikaisemmin ollut olemassa.

Oppiminen tapahtuu tulevaisuudessa oppijan näkökulmasta yhä vähemmän yhden yksittäisen korkeakoulun "seinien" sisällä, joten suoritusoikeuden myöntämiseen vaadittujen opintojen määrään tarvitaan nykyistä laajempaa joustoa.

Olisiko mahdollista toimijoiden välinen "laatuleima," jonka arvioisi ja myöntäisi toinen tai toiset korkeakoulut niin, että todellinen ristiinopiskelun mahdollisuus olisi tarjolla mm. sektoreiden välillä. Tällä hetkellä ristiinopiskelussa on paljon haasteita ja käsityötä.

7 Korkeakoulujen rahoitus

Ennen kyselyn lähettämistä hahmoteltuja ajatuksia korkeakoulujen rahoitukseen liittyen:

- Mahdollisissa rahoitusmalleissa voidaan hyödyntää yhdenmukaista opinnoista kertyvää dataa.
- Aiheuttaako Digivision tavoitteiden toteutuminen uusia ja pysyviä menoja.
- Ottaako nykyinen malli huomioon tavoitteen: *"Oppija voi hyödyntää korkeakoulujen avointa e-opintotarjontaa tarpeensa mukaan"*. Tässäkin yhteys korkeakoulujen omiin sääntöihin: Kuinka suuri osa tutkinnon opintopisteistä tulee olla omassa korkeakoulussa suoritettua, jotta tutkinto voidaan myöntää?
- Onko nykyinen malli neutraali suhteessa Digivision tuomaan uuteen tilanteeseen, jossa opiskellaan laajasti eri korkeakouluissa?

NÄKEMYKSET KORKEAKOULUJEN KYSELYSTÄ

Vastauksista välittyi selvästi digitalisoitumisen kustannuspaineet investointeihin. Digivision näkökulmasta useammassakin kommentissa tuotiin esille tarve rahoitusmallin uudelleenarvioinnille, jos Digivision tavoitteet toteutuvat suunnitellusti. Toisaalta rahoituskriteerien muuttaminen nähtiin myös edellytyksenä Digivision onnistumiselle. Aiemmassa kohdassa mainittu 50 % sääntö nousi myös vahvasti esille. Kysyttiin myös kuinka kustannukset jaetaan ja toisaalta miten yhteisistä alustoista syntynyt hyöty jaetaan reilusti korkeakoulujen välillä.

Korkeakoulujen rahoitusta on tarpeen tarkastella laajasti siten, että se huomioi korkeakoulujen välisestä liikkuvuudesta aiheutuneita kustannuksia, ettei ajauduta tilanteeseen, jossa suositut korkeakoulut kouluttavat opiskelijoita puhtaasti sopimusperusteisin maksuin, jolloin neuvottelut korkeakoulujen välillä muodostuisivat kohtuuttoman haastaviksi.

Opintojen tarjoamiselle yhteiselle alustalle tulee luoda myös taloudellinen kannuste. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus lukea tutkintoonsa myös muualla tarjottavia opintoja.

8 Tiedonhallinta, tietosuoja ja tietoarkkitehtuuri

Ennen kyselyn lähettämistä hahmoteltuja ajatuksia tiedonhallintaan, tietosuojaan ja tietoarkkitehtuuriin liittyen:

- Tietojen säilytysajat. Syntyykö hankaluuksia, jos säilytysaikoja ei ole harmonisoitu?
- Miten korkeakoulu saa tietoja? Miten tiedonhallinta toteutetaan korkeakoulujen välillä vai onko sellaiselle tarvetta?
- Oppijan omadata -palvelun tietojen omistus. Onko korkeakoululla oikeus päivittää tietoja? Onko opiskelija aktiivinen toimija eli edellyttääkö tietojen siirto omadata-palveluun sitä, että oppija itse antaa luvan tietojen täydentämiseen (ts. pull-, ei push-toteutus).
- Onko sääntely liian löyhää koskien esimerkiksi yhteisiä arkkitehtuureja eli sen puute synnyttää esteen, koska kaikki voivat toimia parhaaksi katsomallaan tavalla. Korkeakouluja ei koske tiedonhallinnan julkinen ohjaus vaan ne päättävät autonomiansa ansiosta asiasta itse.

NÄKEMYKSET KORKEAKOULUJEN KYSELYSTÄ

Useammassa vastauksessa tuotiin esiin yhteisten arkkitehtuurien tai laajemmin yhteisen sääntelyn löyhyys, joka suoraan vaikeuttaa digivision toteutumista. Samoin tuotiin esille tiedonhallintalain epäselvyys korkeakoulujen osalta koskien tiedonvaihdon ja rajapintojen käytön velvoitteita (20 ja 22 §). Digivisiota pidettiin toisaalta merkittävänä yhteisen näkemyksen muodostamisessa.

Tietojen säilytysajat on myös harmonisoitava, muutoin tiedonvaihdossa syntyy ongelmia aina loppukäyttäjille saakka. Miksi sama tieto näkyy toisesta korkeakoulusta tullessa, mutta toisesta tullessa ei. Omadatan osalta tietojen muuttaminen katsottiin järkevimmäksi toteuttaa alkuperäisen tiedon lähteessä. Yleisesti konsensuksen luomisen tärkeyttä käsiteltiin. Jo korkeakoulujen koosta aiheutuu erilaisia tarpeita ja toimivia ratkaisuita.

Oppijan data -palvelun keskiössä on yhteisen tavoitteen ja rakenteen harmonisointi korkeakoulujen kesken. Kun yhteiset rakenteet on sovittu, IT:n näkökulmasta tulee tehtäväksi toteuttaa niitä tukevat oppimisympäristöt, jotta oppijan data saadaan niistä saataville keskitettyyn palveluun. Tämä tarkoittaa myös tietojärjestelmien näkökulmasta oppimisympäristöjen ja rajapintojen yhteistä kehittämistyötä sekä panostusta integraatiokyvykkyyksiin. Palveluiden tulisi silloin myös harmonisoitua tai voisi jopa syntyä isompia yhteisiä oppimisympäristöjä. Tämä vaatii myös pitkän tähtäimen, budjetääristä suunnittelua yhteisöissä. Tarvittavat muutostyöt eivät synny hetkessä, jonka vuoksi tämä kehitystyö on saatettava hyvissä ajoin tietoon, jolloin se voidaan huomioida järjestelmäpalveluiden elinkaaren vaiheissa. Toisaalta vallitseviin kansainvälisiin palveluihin voinee olla vaikea saada toteutettua tarvittavia muutoksia (esim. Microsoftin tai Googlen palvelut), jotta oppijoiden datan keskitetty tuonti mahdollistuisi. Tämä on syytä huomioida, kun mietitään sitä, mitä oppimisdataa haluaan palvelussa olevan.

9 Muita ajatuksia koskien selvitysluonnosta

NÄKEMYKSET KORKEAKOULUJEN KYSELYSTÄ

Nähtiin yleisempi keskustelu tavoitteista tärkeäksi vielä tässä vaiheessa:

Haluan herättää keskustelua ensiksi yleisellä tasolla mitä halutaan ja mikä on loppukädessä korkeakoulujen tahtotila. Ajatellaanko tulevaisuuden opiskelijaa vai korkeakoulua, joiden ympäristö on aivan varmasti muuttumassa niin, ettei nykytoiminnalla ja rakenteilla tulla pärjäämään globaalissa maailmassa. Muutosta siis tarvitaan mutta löytyykö siihen tahtotilaa vai halutaanko kilpailla edelleen "poteroissa." Itse näen mahdollisten lakikohtien pienet muutokset näpertelynä, joka ei tule auttamaan edellä mainituista syistä, jos ei uskalleta ravistella koko korkeakoulukenttää riittävässä määrin kun siihen digivisio antaisi mahdollisesti tilaisuuden.

Mitkä ovat palvelut, jotka on tarpeen tarjota kaikille oppijoille? Opettajilla on kuitenkin suuri vapaus järjestää opetuksensa parhaaksi katsomallaan tavalla

Miten "minun tietoni"-portaali eroaa nykyisestä Oma Opintopolusta?

Tällä hetkellä asiaa tarkastellaan lähinnä suomalaisen tutkinto-opiskelijan näkökulmasta. Eri tyyppisten korkeakouluopiskelijoiden erottelu olisi hyvä ajatus:

- Tutkinto-opiskelijat korkeakoulussa (opinto-oikeus)
- jatkuvan oppimisen opiskelijat (ei opiskeluoikeutta korkeakouluun)
- kansainväliset opiskelijat EU:n alueelta
- kansainväliset opiskelijat EU:n ulkopuolelta (haasteita vahvan tunnistautumisen kirjautumisessa, mm. suomalainen hetu puuttuu)

Epäselvää oli myös ovatko muut oppilaitokset mukana Digivisiossa muulla tavoin kuin pelkästään tiedontuottajina (suoritetut tiedot opinnoista siirtyvät omadataan).

Onko digivisio oikeushenkilö vai hanke:

Tarkastelun alussa esitetään mielenkiintoinen kysymys, jota ei kuitenkaan sen enempää pohdita. Näemme, että digivisio ei missään mielessä ole oikeushenkilö vaan se pitää säilyttää hankkeena. Tuskin digivisio tulee antamaan oppijalla jatkossa todistuksia suoritetuista opinnoista, vaan todistukset ja myös tutkinnot annetaan jatkossakin korkeakouluista ja oppilaitoksista. Omadata palvelusta pitää olla mahdollista tuottaa raportteja, jos käy ilmi suoritettuja opintoja, tutkintoja, opintokokonaisuuksia jne.

10 Muita ajatuksia ja näkemyksiä Digivisio 2030:ta koskien

NÄKEMYKSET KORKEAKOULUJEN KYSELYSTÄ

Tähän kohtaan saatiin ajatuksia herättäviä vastauksia. Tähän kohtaan jätetyt hankkeeseen liittyvät vastaukset ovat seuraavassa sellaisenaan. Niissä näkyi erityisesti halu laajentaa näkökulmia nykyisestä.

DV2030 har startat som ett tekniskt projekt, det som saknas är den stora strategiska bilden som mera implicit finns i DV2030, och den bilden utgår väldigt starkt från den enskilda individens läroprocess (oppijan näkökulma). Det som faller utanför är dels de institutionella, kulturella och sociala aspekter som finns i varje lärmiljö, dels att all utbildning vid universitet är kopplade till forskning. Den starka individ-betoningen i DV2030 borde diskuteras mera kritiskt och konstruktivt. Nu är bilden naiv och ensidig. Detta har återberingar på t.ex. finansieringsmodellen nu utgår från examina.

Individ-betoningen ställer också frågan om vad som är universitetens institutionella, kulturella och sociala roll år 2030. Universiteten måste även framöver ses som lärmiljöer, där enskilda studeranden integreras och utifrån en sådan modell tänka sig bättre och mera flexibel rörlighet

Digivisio 2030 on erittäin kannatettava hanke! Toiveena on, että se olisi tietosuoja, tietojen käsittelyn ja tiedollisten oikeuksien kannalta erityisen vastuullisesti toteutettu ja tästä vastuullisuudesta voitaisiin ylpeästi kertoa kansallisesti ja kansainvälisesti. Aalto-yliopistosta saamani kokemuksen perusteella on syytä varautua siihen, että opiskelijoihin lukeutuu heitäkin, joiden mielestä kyseessä ei ole edistysaskel, jolloin tulee varautua kritiikkiin ja teräviin havaintoihin juuri esimerkiksi tietosuojasta ja tietoturvasta. Oikeutuksen tietojen käsittelylle ja käsittelytavoille sekä luovutuksille/hyödyntämiselle tulee olla huolellisesti kommunikoitu ja avoimesti perusteltu. Tätä tietysti parhaiten edistäisi vähemmän tulkinnanvarainen säädösperusta.

Kannattaa huomioida kansallista tasoa suunniteltaessa myös eurooppalainen taso ja eurooppalaisen koulutusalueen kehittyminen. Komissio ottaa parhaillaan eurooppalaiseen Erasmus-liikkuvuuteen käyttöön omat sähköiset järjestelmänsä, jotka ovat pakollisia jokaiselle eurooppalaiselle korkeakoululle, joka Erasmus-ohjelmaan osallistuu. Varmasti lähivuosina EU:ssa halutaan opinto- ja tutkintotietojen liikkuvan unionin sisällä jouhevammin. Silloin suomalaisille korkeakouluille voi olla etua yhdenmukaisesta kansallisesta järjestelmästä, jolle on yksinkertaista luoda rajapinta eurooppalaiseen järjestelmään.

Kyselyssä nostetut tarkastelunäkökulmat ovat tärkeitä. Niiden jatkovalmistelu on toteutettava korkeakoulujen yhteistyössä ja huolellisesti, sillä se tukee koko hankkeen tavoitteiden toteuttamista. Tulisi myös tunnistaa ne verkostot, joissa tätä keskustelua jo käydään yhdessä. Jatkossa toivomme selkeästi luonnosten tekijöiden nimien kertomista.

Oletan ja toivon, että opiskelijajärjestöt osallistetaan hankkeeseen sen eri vaiheissa. Tietosuojankin näkökulmasta heidän osallistamisensa on merkittävä osa tietosuoja-asetuksen edellyttämää läpinäkyvyyttä ja informointia.

Jatkossa hankkeessa pitää pystyä luomaan valtakunnallista mallia/ratkaisua oppimismateriaalien tekijänoikeuksista.

AnalytikkaÄlyn periaatteet toimivat hyvin tässä tilanteessa: Oikeus vaikuttaa omien henkilötietojen käsittelyyn, Oppimisanalytiikan tavoitteiden ja käytäntöjen läpinäkyvyys, Yliopiston julkistetut arvot, strategia ja toimintaperiaatteet oppimisanalytiikan kehittämisen pohjana, Tasapuolisuus eli erilaisten opiskelijoiden ja ryhmien omien tarpeiden tukeminen, Toiminnan laadun parantaminen eri toimijoiden omista näkökulmista, Positiivisen ja aktiivisen opiskelukokemuksen vahvistaminen, Henkilökohtaisen tuen ja palautteen tarjoaminen, Oppimisanalytiikka osana opettajan ja ohjaajan tarjoamaa tukea, Datan ja algoritmien kriittinen tarkastelu, Käyttäjäkeskeisyys oppimisanalytiikan kehittämisessä.

